

СВОВОДА SVOVODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII Ч. 60. НЬЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, середа, 29-го березня 1944.

No. 60. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, March 29, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свободи": BERgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BERgen 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПЛАТА МАЙНЕРІВ ВІД ВСТУПУ ДО ВИХОДУ ПОТВЕРДЖЕНА

ВАШІНГТОН. — Найвищий Суд Злучених Держав підтримав догадання трьох відділів юніі Майн-Мил'енд Мелтер Воркерс, приналежних до СІО, щоб плата за їх денну роботу обчислюлася за час від вступу до копалині аж до виходу з неї. Проти цього догадання внесла компанія Слос Шефільд Стіл енд Айрон й інші прохання до Найвищого суду, щоб цю справу вирішити засадничо. Референтом був суддя Френк Морфі і він підтримав догадання юніі. Тому, що догадання майнерів в копальнях залізної руди є такасама, як догадання вугільних майнерів, опінія в правничих колах така, що рішення Найвищого Суду відноситься теж і до вуглекопів та інших подібних копальників.

ЧЕРВОНІ І СИНІ ПАЙКОВІ МАРКИ ДАЛІ ВАЖНІ

ВАШІНГТОН. — Бюро Адміністрації Цін продовжило важність синих та червоних пайкових значків у безконечність. Відтепер власники крамниць не будуть зважати на дати, призначені на важність цих значків, що знаходяться в 4. пайковій книжечці. Бюро надіється, що це рішення приймуть з вдячністю до відома не лише власники крамниць, але теж і 40,000,000 домашних господарів, що орудують пайковими значками.

ДЕЯКЕ ЗАМІЩАННЯ ПРИ ПІДВИШЦІ ПОШТОВИХ ОПЛАТ.

НЬЮ ЙОРК. — Зогляду на багато нових заряджень при підвищенні поштових оплат, які ввійшли в силу в неділю 26. травня, управа пошти завважала великі непорозуміння при висиланню повітряної пошти, переважно до вояків. Ця оплата підвищена на 8 центів із 6. Натомість мало було помилок у наділюванню марок на місцеві листи. Оплата на місцеві листи тепер такасама, як і на позамісцеві і досягає 3 центи без виїмку. Одначе треба точно вважати на оплату при листах, щоб не були зятяжкі, бо інакше вде подвійна оплата.

ДОМАГАЮТЬСЯ КЛІНІК ДЛЯ УМОВО НЕДУЖИХ.

МІНЕОЛІЯ (Нью Йорк). — Повітова Рада Наглядачів рішила домогатися оснування окремих клінік для умово недужих. Між вертаючима з війни ветеранами завважали часті випадки умового забурення, а це приносьть небезпеку для населення. Тому, що умові забурення треба просліджувати іншими способами, ніж звичайні недуги, рада стоїть за окремі клініки для таких недуг.

СУДЯ ЗГАДУЄ КНИЖКУ „САБОТАЖ" І „АНДЕР КОВЕР".

НЬЮАРК (Нью Джерзі). — Перед федеральним судом розпочалася розправа проти 19 членів Німецько-Американської Ліги Професіоналістів за те, що вони поширювали пропаганду в користь Німеччини, але не зареєструвалися перед тим, як агенти чужих держав, як цього вимагає закон. Вибрано відповідну лаву присяжних суддів, а на догадання оборонців федеральний суддя Міні остеріг присяжних, щоб вони впродовж розправи не читали книжок „Саботаж" і „Андер Ковер". Другий оборонець зажадав ще перевірки, чи котрий присяжний не слухає радіо-промов Волтера Вінчела, але федеральний суддя відкинув це догадання.

ВОЯК СТАЄ ВОЯКОМ ВІД ЧАСУ ПРИСЯГИ ПРІ ПОКЛИКАННЮ.

ВАШІНГТОН. — Вояк стає обовязково вояком не від дня, коли він перейде фізичну перевірку своєї здатности, але аж від дня його покликання („індокшен") і зложення присяги. Таке рішення видав Найвищий Суд Злучених Держав на апеляцію б. професора університету Тексас Артура Билінгса. Його держала під арештом військова влада після асентирунку зате, що він виявив, що його совість не дозволяє йому на військову службу. Суд видав теж пояснення, що перевірка фізичної спосібности при поборі є лише частиною підготовки хлопця на вояка, а дійсно покликання і присяга є кінцем цієї процедури.

ЗІПСОВАНО 48,000 КОРОВОК МОЛОКА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Федеральна Комісія для Надвиши Харчів наказала знищити 48,000 бляшанок консервованого („евапореїтед") молока. Молоко доставило підприємство Вестервил Крімері з Ковінгтон, Кентоки. Коли молоко наспіло до Філядельфії, почало псуватися вже по двох тижнях. Підприємство мусіло прислати безплатно і на власний кошт 48,000 бляшанок свіжого молока.

ШУКАЄТЕ ПРАЦЬ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі".

Вилкі закидає адміністрації залишення воєнних ідеалів

МІЛВОКІ (Висконсин). — Вендел Вилкі у своїй промові як кандидат на номінацію на президента з рамени Республіканської Партії, заклинув адміністрації Рузвельта, що вона нарочно залишає ідеали, за які ведеться теперішня війна і не придержується постанов Адлянтійського Чартеру. „Великою трагедією теперішньої години є це, що наш уряд, який виключно контролює закордонну політику, затратив її напрям і не придержується високих цілей, за які ми воюємо" — казав Вилкі. На підтвердження цієї заяви Вилкі згадав такі приклади „Легковаження прав малих держав, як от непорозуміння в справі границь Польщі й політика супроти Франції. Згадуючи докладніше засади, за які Америка має стояти, сказав Вилкі: „Я відданий справі свободи в Злучених Державах і знаю, що як наш край не постоїть за свободу по інших краях, то й наша свобода буде загрожена".

СЕКРЕТАР ГОЛ ЗАКИДАЄ ПОМИЛКУ ГУБЕРНАТОРОВИ ДЮІ

ВАШІНГТОН. — Секретар стейту Кордел Гол, відповідаючи губернаторови нью-йоркського стейту Дюї на його промову, сказав, що Дюї помиляється на 100%, коли твердить, що департамент стейту відіисся до британського уряду з жаданням, щоб британський цензор заборонив американським кореспондентам новинки з війни. Гол сказав при цм, що він ціле своє життя борювся за свободу преси, тому і тепер він стоїть за цю справу.

АМЕРИКАНСЬКА ВОЄННА ФЛОТА ЗАЙМЕТЬСЯ ЗАВЕДЕННЯМ ОДНОЦІЛЬНОЇ СВІТОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

ВАШІНГТОН. — На запит, чи воєнна флота готова до великого завдання злуки міжнародних комунікаційних засобів, колиб таке жадання вийшло з конгресу, прийшла відповідь, що флота готова. Пшедслідник Федеральної Комунікаційної Комісії заявився за одноцілну міжнародно систему всіх телеграфічних та бездротних комунікацій. Протинадмірал флоту Джозеф Р. Редмен, директор комунікацій воєнної флоты, сказав-про це представникови бюра Юнайтед Прес, одначе заявив, що флота не старається за переведення цього плану, хоч є готова виконати доручення.

Промова Чорчила дивує британців

ЛОНДОН. — Бритійська публічна опінія пробує розгадати, чому прем'єр Чорчил у своїй радіовій промові не згадав нічого про різні справи першої сани, як і він завжди був згадати: Наприклад, чому він не говорив про єдність між Аліянтами і не згадував Атлянтійського Чартеру? Догадуються, що це тому, бо на передодні інвазії Європи із заходу між Аліянтами йдуть важкі переговори про різні важкі питання, наприклад про розділ сфери впливів в Європі між трьма потугами.

Польські соціялісти за імперіалістичну польщу

ЛОНДОН. — Каже Польська Телеграфічна Агенція, що в Клементі Атлія, заступника британського прем'єра й провідника британської партії праці, заявив польський віцепрем'єр Ян Квапіньскі зо заклинном від виконного комітету польських підземних соціялістичних організацій відкинути російські претенсії до польської території та зо заклинном до польських робітничих кругів протититися уступствам для Росії та оборонити польські права до „польських просторів, що їх займає червона армія".

НІМЦІ ВИЛОВЛЮЮТЬ ПОЛЯКІВ

МОСКВА. — Бюро Ройтера доносить, що по Варшаві, Кракові, Любліні й інших великих польських містах працюють німецькі відділи Гестапа, виловлюючи поляків. Арештованих відіслано до Німеччини, а деяких заставляють працювати коло фортифікацій західних берегів рік Буга й Висли.

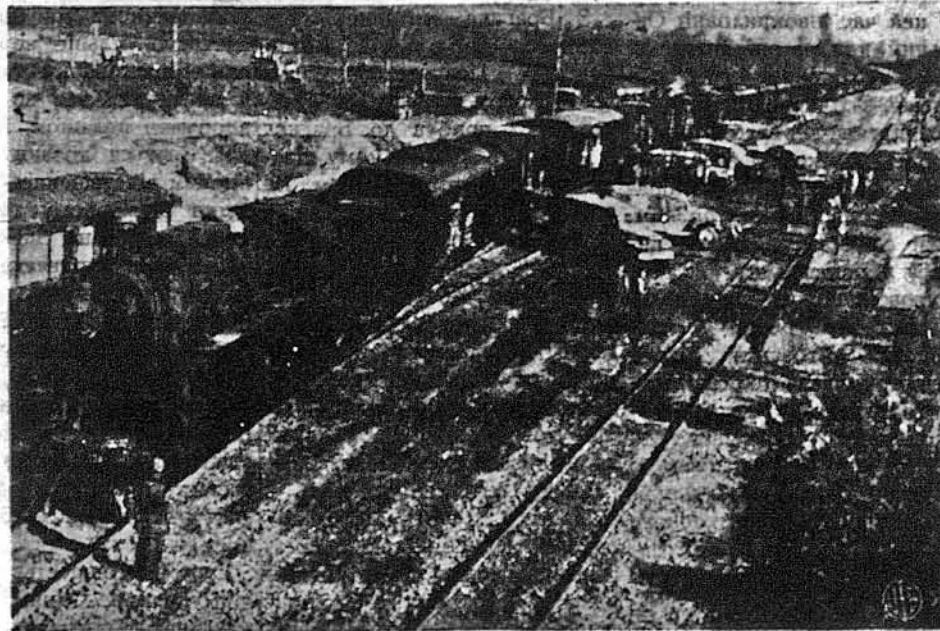
НІМЦІ ОРГАНІЗУЮТЬ БІЛОРУСЬКУ КВІСЛІНГІВСЬКУ РАДУ

Німці zorganizували Білоруську Центральну Раду, котра стоїть за тісну воєнну співпрацю Білорусі з Німеччиною.

На чолі білоруських квіслінгів стоїть проф. Радослав Островський. Група має свій осідок у Литовськім Мінську. Рада поширяє свою діяльність на повіті Вільну й Полісся.

НІМЦІ ЗАХОПЛЮЮТЬ ЗАКЛАДНИКІВ У ГОЛЯНДІІ

ЛОНДОН. — Німецька окупаційна влада взяла в голяндському місті Альмельо сотку закладників за те, що в якийсь видно любовній афері вбито одного німецького вояка. У лютім німецькі окупаційні війська розстріляли в Бельгії 75 бельгійців у відплату за напади бельгійців на німецьких вояків.

ДІЛО МИЛОСЕРДЯ. — Новий шпитальний поїзд, збудований „Американською Залізничною Службою в Італії" з італійських і німецьких залізничних возів. До нього вантажать ранених у концентраційному пункті ранених Ріярді. Поїзд відвезе ранених до шпиталів, що положені на тилах воєнної округи.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ЗАНЯЛА КАМ'ЯНЕЦЬ ПОД, ГОРОДЕНКУ Й САДАГУРУ

ЛОНДОН. — Головна команда червоної армії оповістила заняття німецького бастиону на Дністрі, Кам'янець Подільський, та вступлення червоної армії до передмість чорноморського порту Миколаєва.

На полудне від Кам'янця червона армія натискала на Чернівці, де вона заняла вже міста Заставну й Садагуру. На захід від Черновець, уже в Галичині, червона армія заняла місто Городенку. У Тернопільщині червона армія заняла повітові міста: Моноширська, Коропець і Золотий Потік, в Кам'яничині Ярмолинці, Смотрич, Віянківці, Нову Шицю й Довжок, як також: Ленчівку, Альготе, Швейків, Барш, Порхово, Соколов, Сновидів, Костельники, Береміни, Латач, Кадівці, Шарівку, Петраші, Дашківці, Говори й Кучу.

УКРАЇНСЬКІ ПАРТИЗАНИ ДІЮТЬ У ТЕРНОПІЛЬЩИНІ.

За звідомленням головної команди червоної армії, в Тернопільщині оперує відділ українських партизанів.

Відділ доконав оноді несподіваного атаку на один німецький гарнізон, вибив 120 офіцирів і вояків, взяв у полон 23 бранців та забрав 11 машинних крісів, 4 мотодіри, понад сто рушниць і автоматичних крісів.

У СОЮЗІ ОРГАНІЗУЮТЬ УЖЕ ТРЕТЮ ПОЛЬСЬКУ ДИВІЗІЮ.

МОСКВА. — Третя дивізія польської армії, що воює плече об плече з червоною армією, вже викинчила організацію й вишкіл та готова до виходу на фронт.

На її чолі стоїть генерал Станіслав Галецькі й називається вона іменням Ромуальда Трагута, польського патріота 19. століття, котрого повісив царський уряд. У її рядах знаходиться багато поляків зо західної України. Декотрі вже билися в партизанських відділах у лісах центральної Польщі. Дехто пережив лівльські погроми. Дивізія дістала все узброєння від советського уряду.

Замітною аферою дивізії був бенкет, влаштований в її честь згагоди надання її рапорів. На бенкеті були приявні військові представники Америки, Чехословащини, Франції, Югославії. Не було представника Англії.

І ПОЛЯКИ ХОЧУТЬ ПІДПИРАТИ ЧЕРВОНУ АРМІЮ ПРОТИ НІМЦІВ.

Польська Телеграфічна Агенція передає звідомлення московського радія, що до головної команди червоної армії в Рівнім на Волині зголосився польський командант підземних польських організацій та предложив червоній армії польську співпрацю.

Польський уряд на вигнанню каже, що він поручив всім командантам відділів підземних польських організацій встановити звязки з советськими військами та співділати з ними проти німецьких військ у Польщі. Цей приказ уже розголосила радіова станція „Світ", що стоїть у звязку з польським урядом у Лондоні.

З Москви ще нема вісток про те, як советський уряд прийняв польську пропозицію. Новий приказ польського уряду стоїть у різким противенстві до попереднього зарядження поляків у Лондоні, котре казало польським організаціям у підпіллі боротися проти німців, але не навязувати ніяких взаємин з червоною армією так довго, поки советський уряд не приверне дипломатич взаємин з польським урядом у Лондоні.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ БЮТЬ ПО НАЦИСТИЧНИХ БАЗАХ У ФРАНЦІЇ.

ЛОНДОН. — Понад 600 „літаючих фортець" і „либерейторів", в товаристві коло тисяч бойовиків, ударило на німецькі повітряні бази в Франції та залізничний узол Тур. Ворог ставив тільки невеликий повітряний опір. Американці знищили ворогові 38 літаків. Утратили 6 бомбовиків та 15 боевиків.

У неділю вночі британські літаки скинули 2,240 тон бомб на німецький сталевий центр Ессен.

ГАРМАТНІ БОІ КОЛО КАСІНА.

НЕАПОЛЬ. — Весь тягар боїв коло Касіна поносить тепер артилерія. Підчас коли гармати розбивають готелі, що їх німці перемінили на бастиони, піхота спочиває без діла.

ВІСЬКОВИЙ ЧАСОПИС ПРИЗНАЄ НЕВДАЧУ КОЛО КАСІНА.

НЕАПОЛЬ. — „Стар енд Страїпс", орган американських вояків на фронті, та „Мейл Ліф", подібний орган канадійців, описують аліянтську кампанію коло Касіна як не вдачу. Каже цей останній, що добуття Касіна мало бути відкриттям дороги на Рим; покищо ці двері не відкрилися.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрим оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Пощиною число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
Число в суботу (з англійською частково)		Saturday's issue (with Ukrainian Weekly)	
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.			

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Заслона далі відкривається?

Поважний лондонський тиждень „Обзервер“ виступив з заподанням начерку рішень, що, за його донесенням, запали були на конференції Рузвельта, Чорчила й Сталіна в Тегерані відносно окупації Німеччини по аліанській перемозі над нею. Газета не може підносити претензій на офіційну заяву, але вона досі звичайно добре вгадувала тайні дипломатичні рішення, і тому її голос уважають таким важливим, що про це переслано негайно довезену кабелеграму в американські газети.

За заподаннями „Обзервера“, по перемозі Аліантів над Німеччиною, вона буде окупована аліантськими військами. Це ми властиво вже здавна знаємо, бо серед аліантських воєнних знавців здавна панує мало що не одностороннє переконання, що в минулу війну власне через те, що вони не окупували цілої Німеччини своїми військами, німці осталися переконані, що вони не були переможені війною, а тільки здалися добровільно під впливом Вилсонової пропаганди. Питання властиво було би тепер тільки в тому, як Німеччина має бути окупована, а передусім чи окупаційні війська це мають бути перемішані війська всіх, або хочби головних, аліантських держав, чи може військом кожної великої аліантської держави мала би признана до окупації певна територія?

Власне „Обзервер“, відповідаючи на це питання, каже, що великі держави в Тегерані погодилися на поділ Німеччини на окупаційні зони. Отже Баварію, Віртембергю й Саксонію, себто менше-більше південну Німеччину, малиби зайняти війська Злучених Держав, західну Німеччину, від французької границі, британські війська, а східну Німеччину аж по ріку Дунай і Одру російські війська. Австрію й самий Берлін мали би зайняти спільно війська цих трьох держав.

Якщо заподання „Обзервера“ справді відповідають правді, то звісно це вирішувало би теж питання, які війська мали би від здачі Німеччини аж по викінченню мирової конференції займати відбиту від Німців польську територію. Коли російські війська мали би стояти над Одром, то над Вислою мали би стояти певно теж російські війська, або хіба польські легіони, союзні з російськими військами. Ледво чи можна подумати, щоб Аліанти на такий випадок планували покликати з Африки, чи з Азії війська польського уряду в Лондоні. Було би це рішення отже однозначне з відданням впливів у центральній і східній всій Європі російському уряду.

З тої причини й можна сподіватися, що представники різних держав у центральній і східній Європі певно зажадають тепер врясування, чи це ревельції „Обзервера“ правдиві. Завдяки таким домаганням ми може й довідаємося ще одну дальшу правду про порозуміння провідників світових потуг у Тегерані. А про Тегеран ми чейже оправдані домагання цілої правди.

ЧОРНІ ХМАРИ ІЗЗА ПРИПЯТІ

Історична повість з часів Хмельниччини.

Наказний гетьман дав знак київському полковникови спійшиться, Миттю козачтво зісковзило з коней, швидко відвело коней далі від передових лав. Іх минали сотні інших козацьких полків, які шойно зближувались до терену бою у довному бігу. Спішилася і підбігали ближче річки відкривали мушкетний огонь. Почався затяжний бій за греблю. На вогонь п'ятдесятю гармат, рясну стрілявину мушкетів, козачтво відповідало рідкими стрілами. А до греблі підходили вже литовські кінні полки закуті в панцирі райтарів, драгонів і панцирних. Знов козачтво відскочило на стотно-півтори сажнів від греблі, всідо на коней, щоб тим гідніше ворога привитати.

Счинилася люта січа. На легкі козацькі полки насадили о-

Права автора застережені

(48) ❦

* Коринь-Гонсевський був пізніше польським гетьманом Литви.

Советсько-німецька заковика

Часописи доносять кожного дня про нові советські здобутки. Садиби на Кремлі сповідають щораз нові триумфи советської армії. І так виглядає, що вже дуже близький час, коли советські війська стануть на лінії Курзона.

Що так буде, в те ніхто не сумнівається. Що Совети задержат здобуті землі, що сягають по ту границю, це теж увім відоме. Невідоме тільки, що буде далі.

Ось це є те, над чим тепер ломлять собі голови. Та дійсну правду буде можна добачити доперва тоді, коли советські війська будуть даді посуватись, себто коли посунуться поза лінію Курзона, а німці будуть далі відступати. Поки-що треба тільки догадуватись. І до таких здогадів треба зарухувати і те, що читаємо в Нью Йорк Таймс з 27. березня б. р. про акцію „відних“ німців та пованих в советській колон німецьких генералів та офіцерів.

Щож такого цікавого є у тій акції? Отже цікаве те, що виступають разом пруські генерали з найяркішими німецькими комуністами, що опинились в Советах. Вони погоджуються в тому, що по німецькій прогрі й знищенню Гітлера і нацизму — повинна бути збережена неослабленою німецька збройна сила.

Ось так, наприклад, німецький пруський генерал, Волтер фон Зайдліц, говорить собі в советському полоні на зборах, що Гітлер мусить бути обов'язково усунений, але „Вермахт“ не може бути розбита, бо це є передумовою „чесного миру“. Знов полковник фон Гувен стверджує, що не зва-

жували радше нової назви Гроди Червенске. Тому, що обидві назви не були назвами урядовими того краю, але назвами видуманими польською публіцистикою, отже назвами свого роду приватними, урядової кола та всі, що не хотіли дразнити українців, послуговувалися назвою адміністрації — „Воєвудства Польсько-Всходне“. Бо ніде правди діти, найбільше українці дразнили перша назва, технічний термін швешпольяків-шловінців, Малопопольська Всходня. Тому є доволі дивним, що саме цей найбільше шловінцінний та провокуючий українці термін прийнявся в польськоамериканській пресі майже без вимку. Цим терміном послуговувалися преса на означення української Галичини ще й нині, в часах, коли справа Західної України для поляків така безнадійна.

Ново видуманий термін Малопопольська Всходня на означення Галичини викликає серед українців подвійні настрої. Був українців в злім гуморі та і лютився, як почув ці два слова на означення землі українського короля Данила. Кожий був в добрім гуморі, так додавав: ця земля дійсно є Малопопольською, бо в ній є мало поляків. Це знов доводило до пасії кресового патріота. Ця назва все когось дразнила і вірою, що вона зникне безслідно в майбутності, тому хоч над її гробом розповісти про її слабосильне, все штучно підтримуване життя та про близьку смерть.

Звідки взялася двачна назва Малопопольська Всходня та чому її ввели? Хто був автором цієї назви на означення Галичини, певно не знати. Загально було переконання, що її видавав бруковий львівський щоденник „Век Нови“, чи там „Век Новий“, як викрикували по цілім Львові бідні хлопчики - кольтротері. По завойованню Галичини від українців поляки відчували, що вони в цім краю невелика меншина, тому старалися усіми можливими штучними способами надати тому краєви польський характер. Львівський бруковий часопис старався прислужитися теж спійшній справі, так і видавав цю дилку назву, абсолютно нічим неузгадану.

Малопопольська це була одна із провідній старої Польщі, у протиставленні до Вельпольської, себто до західної Польщі — Познанщини. Малопопольська у вузькому розумінню це була країна на північ та на захід від середньої Висли, обнята її долиною. Зі заходу та по лудуни границю Малопопольськи була Висла, а ріка Пилиця з півночі та зі заходу. В ширшому розумінню до Малопопольської зараховували теж краківську землю та Люблинщину. Навіть за старих польських часів українська Галичина ніколи не була називана Малопопольскою, тільки „Воєвудством Руським“, приватно також Червоною Руссю, бо від передісторичних часів була руською, себто українською землею. Стисло беручи з історичного боку, Малопопольська Всходня це східний пояс Польщі на пограниччї української етнографічної території, отже Галичини, Холмської Землі та Підляша.

ЗВІДКИ ВЗЯЛИСЬ НАЗВИ „МАЛО-ПОЛЬСЬКА ВСХОДНЯ“ ТА „ГРОДИ ЧЕРВЕНСКЕ“

Проф. Микола Чубатий.

Перехрещена українська Галичина. Нині, в часах, коли валиться цілий політичний лад в Європі, а панування червоних росіян над Західною Україною є майже фактом, довершеним, все ще в Америці в польській пресі появляється на означення Галичини назва брукової львівської преси — „Малопопольська Всходня“; рідше натомісць появляється тут друга назва „Гроди Червенске“, яка то назва, винайдена на означення української Галичини яких десь літ перед вибухом теперішньої війни, стала поширюватися в останніх роках польського володіння над Галичиною та щораз більше випирати назву Малопопольська Всходня.

В останніх літах перед упадком Польщі уживання тих двох назв серед поляків в Європі було поділене немов поміж два польські табори. Табір швешпольяків, себто найбільше шловінцінської партії, до якої належала більшість польської інтелігенції, послуговувалися на означення Галичини назвою Малопопольська Всходня. Швешпольяки стояли в оюозійчї до правлячого табору підсудчиків та хотіли тим чином значувати свій більший відтатних патріотизм на кресак. Натомісць правлячий табір підсудчиків, теж сильно наповнений шовіністами, що воляли опозицію проти уряду заміняти за блага кар'єри та перейти до правлячого табору,

По завойованню Галичини Польщею 1919 р., треба було ці українські креса хоч звиніти перемалювати на польське, тому видумали, що це є та побільшена Малопопольська, отже Малопопольська Всходня. Назва Малопопольська Всходня затримувалась тоді скоро по цілій Польщі, особливо за часів швешпольського володіння Польщею перед 1926 роком, себто перед приходом до влади Йосифа Пилсудского та його леґіонової братії. Стисло урядовою назвою Малопопольська Всходня й тоді не була.

Звідки взялася назва Гроди Червенске та що вона хотіла говорити?

В році 1926 Йосиф Пилсудський зробив державний переворот та започаткував період умірккованої диктатури. Пилсудський особисто мав за собою деяке українсько-фільське минуле, але його ціле оточення на урядових позиціях запопились швешпольяками, що для кар'єри стали на службу новому режимови. Іх звали в Польщі насмішливо Четверою Леґіоновою Бриґадою, бо правдивих леґіонів було тільки три бригади. Проте вони принаймнє названі хотіли наслідувати дещо більшу толеранцію у відношенні до українців. Тим, правда, вони більше хвалилися, як було в дійсності, але на доказ цього вони стали закидати назву Малопопольська Всходня, а вводили нову назву на означення Галичини „Гроди Червенске“, видуману Станіславом Закшевським, професором польської історії на львівським університеті, прихильником Пилсудского. Ця нова назва, не маюча в собі слова „Польська“, дійсно менше дразнила українців, хоч вона була така сама імперіялістична, як і попередна назва Малопопольська Всходня.

Гроди Червенске себто Червенські Гори це той пояс землі, що його Св. Володимир мав добути по словам Нестора Літописця 983 р. на ліяхх. По думці польських істориків це була тоді етнічно польська земля, хоч це не є історично нічим доказане. Нестор Літописць вичисляє прикладово кілька з тих червенських городів — Червень, Перемишль, Беаз та інші городи. Нині українським та польським безсторонними істориками приймається загально, що Червенські Гори це пограниччї українсько-польський пояс над рікою Сяном та Вепром на Холмщині, отже шовіністичний західний скравок української Галичини. Само місто Червень лягло деж в доріжку ріки Вепра на Холмщині. Серйозних істориків, виключаючи ненаукових шовіністів, які говорять, що ціла Галичина це були ці Володимирові Червенські Гори, нині нема. Проф. Закшевський порадив тепер розтягнути назву Гроди Червенске на цілу Галичину аж по Збруч, бо тим хоч він немов узасадничи, що це перед часами св. Володимира Галичина належала до Польщі; її тільки завойовала Україна. Тим чином ніби то тепер Польща тільки своє відірвала. Псевдо-наукові розправи учнів проф. Закшевського стали доказувати навіть існуван-

ня первісної польської колонізації в Галичині. Досить, що нова назва Гроди Червенске стала немов офіційною назвою підсудчиків; опозиційні швешпольяки по старому вживали назви Малопопольська Всходня; урядові кола особливо центрального уряду в Варшаві послуговувалися звичайно таки, назвою: три полуднево-східні воєвудства.

Галичина та Західна Україна нецензурні назви.

Немов у відповідь на провокаційну назву Малопопольська Всходня стала українська публіцистика вживати майже загально назви Західна Україна навіть там, де краще відповідала стара назва Галичина. До року 1930 польська влада ще сяк так толерувала цю назву, але згодом зачали її в пресі цензурувати. Тоді повернула серед українців до давньої назви: Східна Галичина, а для Волині, Холмщини та Підляша, спільна назва: північно-західні землі. По якійсь часі вже й стара, утишна назва Галичина найшла на індексі заборонених слів. Союз Українських Журналістів та Письменників звернувся тоді до львівського воєводи зі запитом, як ми маємо наш край називати, щоб люди розуміли, про що йде, та щоб ця назва нікого не дразнила. Воєвода Білік дозволив вживати назви Галичина, заборонив назву Західна Україна, а рівночасно обіцяв спросити конференцію українських та польських вчених по половині, щоб вирішили з наукового боку назву для того краю.

Дійсно десь чи не в 1937 році кілька осіб істориків та українців, членів Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, дістало запрошення до воєводи на конференцію. На запрошення були теж подані імена науковців поляків запрошених на цю конференцію. Конференцію день перед її відкриттям відложили на пізніше й вона вже ніколи не відбулася. Спорядували її шовіністичні польські науковці, які не бажали собі річевими аргументами дискутувати про назву цієї української землі. Так і до упадку Польщі Галичина лишилася країною без назви. Ні Малопопольською Всходньою, ні Гродами Червенскими, ні Галичиною, ні Західною Україною вона Урядово не стала.

Міліони харчових пакунків, запакованих добровольцями, відсилаються Американським Червоним Хрестом для розподілення поміж воєнно-полоненими американцями та з Об'єднаних Держав, як рівнож цивільними інтернованими в Європі та на далекому Сколі. Утримання цієї праці Червоного Хреста залежить від того, як ми всі відгукнемося на кампанію збірки Военного Фонду на 1944 рік. Жертуйте шире!

Міліони харчових пакунків, запакованих добровольцями, відсилаються Американським Червоним Хрестом для розподілення поміж воєнно-полоненими американцями та з Об'єднаних Держав, як рівнож цивільними інтернованими в Європі та на далекому Сколі. Утримання цієї праці Червоного Хреста залежить від того, як ми всі відгукнемося на кампанію збірки Военного Фонду на 1944 рік. Жертуйте шире!

(Дальше буде).

* Становище полькового писаря відповідало теперішньому начальникови штабу; сотенного — полковному ад'ютантові.

козацького вогню все більшало. По полонині вгнали коні без іздців, іздці без коней, квиліли і стогнали поранені й конаючі. До більших страпирчинилася литовська артилерія, у замішанні випустивши чергу стрілів по власній кінноті. У цей час лівокриловий Овруцький полк зняв литовські панцирені частини стольника Вінцентія Корвин-Гонсевського. (*) драгонів Неяровського, Нольда, райтарський німецький полк Райнгольда Тизенгаузена. До греблі чвалали дальші литовські частини. Піхота займала становища здовж Лоївки, звідтам обстрілюючи козацькі крила густим огнем. Полонина вкрилася трупами козаків, коней. Переслідуювані ворогом квітці, понісши страпати, відійшли до перелісків. Там швидко спішилася й привитакими стрілами. А до греблі підходили вже литовські кінні полки закуті в панцирі райтарів, драгонів і панцирних. Згнув поручник Яні Прокульбицкий, поранено в ногу Корвин-Гонсевського, під ним і Неяровський вбито кинем. Литовські ряди розірвалися, нагдісно займані, а страти від-

лювали вміть розірвалася на частини. Суцільний фронт лівого крила розгромлено. Потворилися покремі островки козацького опоры, але вони один по одному зникли, у повенні литовської сили...

Ось розпучливо відбивається гурт козаків з брагинським полковником. На них насліо вчетверо більше ворогів. Гарячий полковник Голота рубає з плеча важким, на литвині здобутим палахом. З ним рядом б'ються козаки, крок за кроком відсуваючись до річки. Один по одному падають з коней порубані, здичавілі від крові коні вириваються з литовського перестеня, волочать по землі конаючих іздців, не встигнувши вняти ногу до стремени, волочать доти, поки якась мушкетна куля не звалить їх. Падають з передсмертним квилінням на своїх господарів, мішається козацька і кінська кров, наче вняв посмертного побримства.

Гурт розтоплюється на очах під ударами. Одним з останніх падає Голота. А по лежачих носяться, тратують їх литовські іздці. Завертають, хитрим оком кровожера відшу-

кують недобитків і вже лять на них з піднятими важкими палахами. Оподалік пробивається до перелісків старий Панькевич. Голосно викрикує ще учільшим пробивається до лісу. Тисне коня самий, у всі сторони увижаючись від насадиючих драгонів. Ще сотня-півтори скоків — і переліски, рятуюк, бодай хвилева передишка.

Там і сом пробиваються гуртом і поодинці, почувши його команду козаків! Але ім їх переріз жене Смольський з добрішими сотнями панцирних. Зчирняється останній бій. Падають литвини, встиляють полонину трупом козаки. До старого полковника підскакують лясенери. Мент і червонольський полковник прошитий списами висне в повітрі й дить, кинений під ноги коня ротмістра Смольского.

Мало кому пощастилося добитись перелісків у горішній частині Лоївки. І в лісі не було рятуюк ні передишки. На них кинено свіжі литовські частини. Завзято відбивалася недобитка, та до шів години й там все стало хло. Польшло півтрета козацьких пол-

ків — увесь Червонольський, увесь Брагинський і більша частина Овруцького. Полягли усі старшини. Кількадесят тільки душ, лекше поранених захоплено в полон для допитів, і двох тільки старшин — полкового писаря Овруцького полку Івана Неярвицького (*) й сотенного писаря тогоч полку Миколу Бруяку, молодшого полковничого брата. До десятої години на місці лівого крила української кінної армії лежали всуємі тисячі трупів обох воюючих сторін. Нахливші тарі челяди й чиншовиків підкидали екрізь по полонині розкидану зброю, обдирали мертвих козаків, прошивали ратищем, або прострілювали з пистолів ще живих, поранених і конаючих.

(Дальше буде).

(*) Коринь-Гонсевський був пізніше польським гетьманом Литви.

Що про Україну знала Європа?

Статті про Україну в великій французькій Енциклопедії XVIII ст.

Відома велика французька Енциклопедія, що вийшла в 1751—1780 рр. в 36 томах формату повного аркуша за участі визначних „енциклопедистів“ Даламбера, Дідро, Русо, Бюффона, Вольтера та багатьох інших визначних французьких учених і філософів-раціоналістів, була, без сумніву, великою подією тогочасного культурного світу. Не тільки тому, що енциклопедія була могутнім будівничим раціоналістичного думання, але й тим величезним фактичним матеріалом та різноманітними науковими статтями з усіх галузей знання. ця енциклопедія ще не втралила свого інтересу і в наші дні.

Повна назва цього величезного колективного твору така: „Енциклопедія або Систематичний Словник наук, мистецтв і ремесел, вибраний із найліпших авторів та особливо з англійських словників товариством учених й розподілених за порядком Дідро, а в відділі математики Даламбером“.

В цій Енциклопедії майже у всіх її відділах (за виключенням — літератури, риторики, поетики, редактор якого Мармонтель не одважився відірватися від традицій), панувала нова й смілива думка. Її поборювали, як загрозливу існуючому політичному стану та принципам провідної католицької моралі. Енциклопедія навіть була в цілому признана за еретичну та шкідливу, й видання було заборонене. Однак величезний успіх Енциклопедії в широких масах та захист її впливовими особами причинилися до збільшення від заборони з умовою зменшення накладу та іншими адміністративними обмеженнями.

Успіх цього видання ілюструють також переклади його в інших краях, що були видруковані в Янці (1758—71, в 28 тт.), в Ліверно (1770, в 33 тт.), три видання в Швейцарії (1777, 1778 і 1780). Навіть у Росії утворилося було товариство для видання „Перекладів із Енциклопедії“ за ред. Хераскова. Деякі статті вони опублікували в різних журналах.

Тепер мало яка з бібліотек (навіть і найбільших) має в своїх збірках це рідке видання, велику французьку Енциклопедію. А ще менш бібліотек, що мали б усі томи цієї енциклопедії.

Вже й це все вищенаведене має викликати загальний інтерес до цього великого твору французьких енциклопедистів. Увагу українця однак привабує ще одне. Чи були там статті про Україну? та що в них написано?

Статті були. Обидві в т. 17, що вийшов у Ньюкастлі (назва не відповідає місцю друку та „жита для конспірації“ в 1765 у SAMUEL'A FAULCHÉ & COMP. Тут на стор. 371—372 наводимо таку цікаву статтю (в точній перекладі):

„Україна (геог. пон., знаходиться в Європі, межує з півночі з Польщею та Московією, з півдня з землями Очаківських татар, із сходу з Московією та з заходу з Молдавією.

Ця велика країна колись називалася Малою Росією; Червоною Руссю, та ще краще Київською землею; вона перетягає Дніпром, що його греки називали Бористеном. Різними в цих іменах, одного важкого для вислову, другого мелодійного — примушує побачити, разом із сотнею інших доказів, грубість усіх старовинних народів Півночі, та милозвучність грецької мови.

Столиця Київ, колись КИОВІВ, була заснована за імператора

Царгородського, що зробив із неї колонію, ще видно грецькі написи з XII-го століття. Це єдине місто, що має деякі старовини в країні, де люди жили стільки століть, не будуючи стін. Це там великі князі руські зробили свою резиденцію, в одинадцятім столітті, перед навалом татар.

Українці, що називаються козаки — відлам старовинних рокошля, сарматів, знищених татарами.

Ця країна творила частину стародавньої Січі. Не диво, що Рим і Константинопіль, які панували над стількома народами, мали види на незвичайний край, що цим була Україна. Природа подбала там про добробут народу, але люди не збагатили природи, живучи плодами, що давала некультурована й така плідна земля та годуючися по всяк час рибою, закохані до безмежності та передовсім шануючи волю та в той самий час служачи за чергою то Польщі, то Турції. Нарешті вони піддалися в 1654 р. Росії, не дуже підлягаючи їй, аж упокорив їх Петро.

Інші народи пишануться своїми містами та селищами. Край розділений на 10 областей. На чолі їх стояв вибраний більшістю голосів провідник, що називався Гетьманом або Ітман. Цей вождь народу не мав верховної влади. Тепер гетьманом назначають придворних російського двору; ці — дійсні губернатори провінції, подібно як і в інших краях, що мають іще деякі привілеї.

В цій країні спочатку були тільки невірні та магометани — вони були охрещені в католицьким обряді, коли служили Польщі; в сучасній добі вони християни в грецькій церкві з того часу, коли входять до Росії” (Опис Росії, DESCRIPTE DE RUSSIE, D. 1.)

В 51, рядку колонию фоліової сторінки стаття про екологію для французького читача земля Сходу Європи — Україна — має чимало помилок; однак всеж таки подає деякий правдивий матеріал.

Гірше в другій статті, — уривку з Вольтерової „Історії Росії“, що видрукована на 693. сторінці того самого 17-го тому Енциклопедії під назвою ЗАРОКОВІЕНС ОУ ЗАРОКОВІЕНС. Ця стаття також має 51 рядок. Подано в ній так: „Запорожці (геогр. пон.) люди що належать до козацтва або українці; живуть вони на островах, що знаходяться при впадінні Бористену, й знаходяться під управою одного провідника, обраного більшістю голосів, що носить назву Гетьман або Ітман; але цей голова нації не має вищої влади; запорожці — це приблизно те, що й наші пірати (”FI-BUSTIERES”), відважні розбійники. Вони одягаються в баранячі шкури; іздили звичайно як пірати до Босфору; тепер утримуються російським двором, що надсилає великодушну їм правду.“

Те, що відзначає запорожських козаків серед інших народів, це те, що вони ніколи не терплять у своїм оточенні жінок, подібно тому, як то думають, як Амазонки не терпіли чоловіків поруч себе. Жінки, що служать їм для ширення роду, живуть на інших островах ріки; жадного шлюбу, жадної родини; козаки виховують самі дітей чоловічого полу в своїм таборі й залишають своїх дочок матерям. Жадних інших законів, крім установлених необхідності, а між тим вони мають кількох священників грецького обряду. З деякого часу збудовано твердиню імені св. Єлисавети на березі Бористену, щоб їх спляти; вони творять у армії нерегулярні частини, і горе тому, хто попаде до їх рук.

Щоб ліпше пізнати запорожців і їх гетьмана, ми наведемо тут інформацію, що походить із кінця 1709 р., про те, як повівся козак Мазепа, зєднавшись з Карлом XII, та його варварами. Мазепа дав великий пир, підчас якого на срібних тарелях подавали запорозькому гетьманові та його комендантам випити горілку, вони присягали на Євангелії на столі, що дають продукти їм Карлові XII, та віднесли з собою і посуд, і все умебльованні. Хазяїн корчми побиг за ними та вказав на те, що так поступання не відповідає Євангелії, на яку вони присягали. Слуги Мазепа хотіли відібрати посуд; запорожці збіглися; всі вкупи прийшли скариктися Мазепі на нечужану зневагу, що її вчинено таким гарним людям, та вимагали, щоб було видано господаря корчми для покарання за законом; його видали й запорожці, згідно звичаю, кидали цього нещасного з рук до рук, як кидують м'яч, після чого востромили йому ножа в серце”. („Історія Росії”, Вольтера, 7 (D.J.).

Хоч і чимало фантастичного подає велика французька Енциклопедія про далеку й незнану Україну, однак у кожній разі ці статті — цікаві літературні документи; цінність яких із часом ще більш росте. Ці причини й побудили нас ознайомити з ними широкі українські кола — нам же цікаво знати, що про нас знала Європа.

Петро Зленко. („Наша Культура”).

Postwar casualty ?

WILL YOUR CHILD be a victim of this War—after it's over?

Will she grow up in a depression-ridden, poverty-stricken, half-sick country that never recovered from the War?

Or will she grow up in a strong, healthy, prosperous America that offers every girl and boy the best education, the best job, the best chance to make the best living in all the world?

It's up to you. It's in your hands—now.

So—buy War Bonds—now. All you can. Hold them until the date of maturity. Let them bring you \$4 for every \$3. Keep saving—and keep the money you save!

For if all of us do that, this post-war America will be the finest place in the world for your child—and you.

WAR BONDS to Have and to Hold

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗАСІВАЙТЕ ОГОРОДИ!

По радіо й в газетах поширюють тепер заклик: „Засівайте Огороди, Перемоги” („Victory Gardening”). Справді, тепер уже пора. В нас на фронтах уже пересаджують салат і капусту й рання капуста засівається в теплич розсадниках. В старому краю, в нашій селі, завжди старалися засіяти розсад перед латиським Благодінем. Як не було снігу, то казали: „Буде велика й тверда капуста”. А як мак сіяли на жидівського Гамана, то казали: „Маківки виростуть як гамани”.

Я читала, що в деяких степах огороди не дописали. Та тут треба пригадати, яка причина. Багато людей думає, що аби тільки засіяти чи засадити, а вже земля сама виродить. Але так воно не є. Щоби з землі зібрати, треба наперед землю нагодувати. Негноєна земля то так, як непомащена капуста: Зварши її, а вона смаку не має. Таке буває і на пнім огороді. Правда, зерно кипить в піску землі, зійде, буде помененькі ростки, зелені, але сили не має. Корінець один, вітер ним гоїдає. Сонце припекло, ростина схилилася й немаче сидить. Минуло літо, а збирати нема що.

Коли згноїти землю, а як не гній зпід худоби, ото тоді добре. Найліпше гноїти ще з осені, щоб гній перегнів на полі, тоді легше землю справляти. А як хто не гноїв з осені, то хай штучний навіз уживає і потім може сіяти чи садити. Ростина на згноєній землі має здорове й сильне коріння, глибоко запушене в землю. Вона має більше сили витримати вітер і сонце і відкопати обильний плід.

Як ростинка ще мала, коло неї треба мілкіше справляти землю. Коли вже має корінь, запущений в землю глибше, тоді можна коло неї ширше справляти почву. Деякі ростини треба скропувати водою із розпушенням відповідним порожком і то більше ніж раз.

Картоплі добре садити кра-

юючи тепер заклик: „Засівайте Огороди, Перемоги”. Справді, тепер уже пора. В нас на фронтах уже пересаджують салат і капусту й рання капуста засівається в теплич розсадниках. В старому краю, в нашій селі, завжди старалися засіяти розсад перед латиським Благодінем. Як не було снігу, то казали: „Буде велика й тверда капуста”. А як мак сіяли на жидівського Гамана, то казали: „Маківки виростуть як гамани”.

Я читала, що в деяких степах огороди не дописали. Та тут треба пригадати, яка причина. Багато людей думає, що аби тільки засіяти чи засадити, а вже земля сама виродить. Але так воно не є. Щоби з землі зібрати, треба наперед землю нагодувати. Негноєна земля то так, як непомащена капуста: Зварши її, а вона смаку не має. Таке буває і на пнім огороді. Правда, зерно кипить в піску землі, зійде, буде помененькі ростки, зелені, але сили не має. Корінець один, вітер ним гоїдає. Сонце припекло, ростина схилилася й немаче сидить. Минуло літо, а збирати нема що.

Коли згноїти землю, а як не гній зпід худоби, ото тоді добре. Найліпше гноїти ще з осені, щоб гній перегнів на полі, тоді легше землю справляти. А як хто не гноїв з осені, то хай штучний навіз уживає і потім може сіяти чи садити. Ростина на згноєній землі має здорове й сильне коріння, глибоко запушене в землю. Вона має більше сили витримати вітер і сонце і відкопати обильний плід.

Як ростинка ще мала, коло неї треба мілкіше справляти землю. Коли вже має корінь, запущений в землю глибше, тоді можна коло неї ширше справляти почву. Деякі ростини треба скропувати водою із розпушенням відповідним порожком і то більше ніж раз.

Картоплі добре садити кра-

юючи тепер заклик: „Засівайте Огороди, Перемоги”. Справді, тепер уже пора. В нас на фронтах уже пересаджують салат і капусту й рання капуста засівається в теплич розсадниках. В старому краю, в нашій селі, завжди старалися засіяти розсад перед латиським Благодінем. Як не було снігу, то казали: „Буде велика й тверда капуста”. А як мак сіяли на жидівського Гамана, то казали: „Маківки виростуть як гамани”.

Я читала, що в деяких степах огороди не дописали. Та тут треба пригадати, яка причина. Багато людей думає, що аби тільки засіяти чи засадити, а вже земля сама виродить. Але так воно не є. Щоби з землі зібрати, треба наперед землю нагодувати. Негноєна земля то так, як непомащена капуста: Зварши її, а вона смаку не має. Таке буває і на пнім огороді. Правда, зерно кипить в піску землі, зійде, буде помененькі ростки, зелені, але сили не має. Корінець один, вітер ним гоїдає. Сонце припекло, ростина схилилася й немаче сидить. Минуло літо, а збирати нема що.

Коли згноїти землю, а як не гній зпід худоби, ото тоді добре. Найліпше гноїти ще з осені, щоб гній перегнів на полі, тоді легше землю справляти. А як хто не гноїв з осені, то хай штучний навіз уживає і потім може сіяти чи садити. Ростина на згноєній землі має здорове й сильне коріння, глибоко запушене в землю. Вона має більше сили витримати вітер і сонце і відкопати обильний плід.

Як ростинка ще мала, коло неї треба мілкіше справляти землю. Коли вже має корінь, запущений в землю глибше, тоді можна коло неї ширше справляти почву. Деякі ростини треба скропувати водою із розпушенням відповідним порожком і то більше ніж раз.

Картоплі добре садити кра-

Що писала „Свобода” тому 30 років?

19. березня 1914.

НЕБЕЗПЕКА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ВІЙНИ
В останній часі європейські часописи приносять щораз більше алярмуючі всті, що Німеччина, Австрія й Росія з небувалим поспіхом готуються до війни так, начеб для війна мала вже вибухнути за кілька місяців, ба навіть за кілька тижнів.

ВІДГОМІН ПРОТЕСТУ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ
Протест українських послів в галицькій соймі у Львові проти заборони царського уряду святкувати ювілей Шевченка на Україні викликав великий відгомін в чужій пресі, яка помістила протест у цілости, а російській чорносотенній газеті накинудися на галицьких українців за протест, а при тім грозять теж і полякам, які до такого протесту допустили.

УКРАЇНСЬКА СПРАВА В РОСІЙСЬКІЙ ДУМІ
В російській Державній Думі (парляменті) внесли послі нагійні запит в справі заборони святкувати 100-літні роковини народин Шевченка на Україні. Розправа над наглістю цього внеску відбулася 24. лютого. Була вона дуже цікава, бо найважливіші московські послі станули проти заборони і заговорили з великою почесною про Тараса Шевченка. По промові прийнято наглість внеску більшістю голосів проти голосів російських чорносотенців. Після ухвалення наглісти передано дебату над самою заборонаю.

26. березня 1914.
ПРОТЕСТ АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
Український Нардоний Союз вислав на руки президента Злучених Держав Вудрова Вилсона протест проти заборони царським урядом святкувати ювілей Шевченка на російській Україні. Протест кінчиться словами: „Не маючи іншого способу запротестувати, передаємо оцей наш протест на руки Ваші, Пане Президенте, і прохаємо ласкаво передати його зміст представникови російської імперії при Білім Домі, Джерзі Ситі, Н. Да. 20. березня 1914.”

в своє посідання цілий ряд громадських і державних будинків, в яких примістили військову команду східного фронту і вже починають цензурувати вловашку пресу. Словацькі редактори, які дотепер пропускали не дуже приємні для німців новинки, дистанційно від головного військового цензора наказ — не писати нічого про рух німецьких військ і не розводитися над тим, хто буде правдивим господарем Словаччини.

Німецька радіовисільна передала до словацького народу пересторогу, що коли словаки не перестануть шептати один одному про занепад німецької військової сили, коли не будуть слухатись свого проводу і помагати диверсантам поширювати в краю паніку, то німецька влада буде їх за те тяжко карати.

Німецька преса в Братиславі варіає в передовицях, що словаки зовсім не цікавляться будовою своєї незалежної держави, не платять начас податків, не хотять брати участі в державних демонстраціях, парадах, не радо записуються до словацької народної армії й не хотять приймати нової валюти. На зібраннях і приватно — словаки добрим словом згадують стару чехословацьку

владу і питають один одного коли то вже раз війна скінчиться. Газети обвинувачують словацький уряд, що він надто поблажливо дивився на диверсійну роботу демократичних елементів і толерував всякого роду підривну, проти-німецьку роботу на Словаччині.

Швейцарські обсерватори в той думки, що німці нарікають на словацький уряд тому, що мають на цілі окулувати цілу словацьку державу. Може бути, що закон для вівста дійде до американської преси, то німці вже заберуть Словаччину і зробляться там цілковитими й одиними господарями.

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ.! **УВАГА!**
УКРАЇНСЬКИЙ ПРОДУКЦІЙНИЙ ВІДДІЛ НЮАРСЬКОЇ ФІЛІА АМЕРИКАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА
відграє представлення під назвою
RED CROSS AT OUR SIDE
В СУБОТУ, 1. КВІТНЯ (APRIL 1, 1944)
В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕНТРАЛІ
180 WILLIAM STREET, NEWARK, N. J.
Початок у годині 7:30 ввечір. Вступ 50¢
Дохід призначений для А. Ч. Хреста. Комітет.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й. **УВАГА!**
ТОВАРИСТВО ЖИДАЧІВ
відділ 393 Українського Народного Союзу
влаштує
ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ
В СУБОТУ, 6. ТРАВНЯ (MAY 6, 1944)
В МАННАТТAN PŁAZA
66 EAST 4th STREET, NEW YORK CITY
Початок у годині 8. ввечір. Вступ 65 ц.
ПЕРШОРЯДНА ОРКЕСТРА.
Просимо всіх членів і громадян прийти на цю шащу забаву. Комітет.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—Bergen 4-0237—BRYant 9-0582

War Manpower Commission Employment Regulations

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Свій робітник обов'язаний мати посвідку, що є до розпорядності. При перепосіданні до менше суцільних робіт мусить мати крім цього згоду „Юнайтід Стейтс Емплоймент Сервіс“ „Критичні“ робітники потребують теж обох посвідок.

ПРАЦЯ ДЛЯ МУЖЧИН І ЖІНОК

Потрібно ГОТЕЛЮХ РОБІТНИКІВ. Жінок і Мужчин — без різниці на військову службу. Добра платня. Додатковий відпочинок. Досвід не потрібен.

KNOTT HOTELS. Безплатна услуга в знайдений праці. Отворено 8:30 рано до 5:30 попол. 234 — 7th Ave., New York City.

ПРАЦЯ ДЛЯ МУЖЧИН І ЖІНОК

РОДИНА, що складається з двох дорослих людей, потребує ДІВЧИН до домашньої роботи. Спання, вигідний дім, відпочинку, лапата. Телефонуйте між 6 і 8 ввечерю.

Потрібно МУЖЧИНІ І ЖІНОК, молодих, що мешають в околиці Патерсон, Н. Дж., вчителі фізики та математики. Досвід не потрібен. Голоситися до SMOKING PIPES INC., 36 Morton St., Paterson, N. J.

3 ДРУГОГО КОНГРЕСУ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(В ДНЯХ 22 і 23 СІЧНЯ 1944, В МІСТІ ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА.). Реферат проф. Миколи Чубатого: Самостійна Українська Держава історичною konieczністю для замирення Європи.

Де причини світових воєн?

Двадцять літ після першої світової війни світ став знов у воєнні. Світовий пожежар захопив знов й Америку і всі ціні, ба й батьки синів мусять йти там до Європи за море, щоб гасити новий світовий пожежар.

мадярсько-український за Карпатську Україну

мадярсько-український за Карпатську Україну, мадярсько-польський, сербохорватський, чесько-польський тощо.

Імперіалісти та імперіалістичні.

Кажу тільки частинно, бо не всюди в Європі перенаселення є головною причиною воєн; є ще інші причини, а саме ті, що в Європі існують народи зі своєю природою завойовницької, або як кажемо імперіалістичні, які вважають, що вони мусять кинь панувати над кимсь, немов їм так призначено зверху.

Шукають шляхів до тривалого миру

Нині по цілому світу роздучливий крок за тривалим миром. Це теж головна ціль нинішньої американської політики. До мира можна дійти двома шляхами — або шляхом міжнародної справедливості та кооперації всіх народів, або шляхом перемоги кількох сильних держав над слабшими.

Імперіалісти та імперіалістичні.

Кажу тільки частинно, бо не всюди в Європі перенаселення є головною причиною воєн; є ще інші причини, а саме ті, що в Європі існують народи зі своєю природою завойовницької, або як кажемо імперіалістичні, які вважають, що вони мусять кинь панувати над кимсь, немов їм так призначено зверху.

Вже в часі теперішньої війни ми свідками шукаємо миру на тих двох шляхах.

Вже в часі теперішньої війни ми свідками шукаємо миру на тих двох шляхах. В перших трьох роках говорився про мир опертій на міжнародній справедливості, моралі, демократії та волі для всіх. Такий мир хотів уняти в точки Атлантийський Чартер та деклярацій президентів Рузвельта та Чотирьох Свободі для цілого людства.

В четвертій році світової війни, відколи диктаторська Росія стала чинним союзником демократії, зачали говорити щораз частіше про мир опертій на перемозі трьох потуг, з яких одною є саме ця Росія, тюрьма народів та країна квовавої диктатури.

В четвертій році світової війни, відколи диктаторська Росія стала чинним союзником демократії, зачали говорити щораз частіше про мир опертій на перемозі трьох потуг, з яких одною є саме ця Росія, тюрьма народів та країна квовавої диктатури. Ця країна мала би бути одною із тих, що порядкують світ.

Ужорні відділів У. Н. Союзу

Ужорні відділів У. Н. Союзу. КЛІВЛЕНД, О. — Спеціальні ужори Бр. св. Петра і Павла, від 102, відбудуться в неділю, 2 квітня, заради по Св. Божій, в галі де звичайно, 3 причини, що секретар Микола Буєцько зрештирав тому ті ужори мають вибрати нового секретаря. Причини резолюції подано Вами на ужорах. Том просимо всіх членів прийти на час, бо це дуже важна справа. — Миколай Буєцько, Дніпро Швагала, гол. рад.

ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІПЛОМ, МІШ

Звіт з діяльності Українського Відділу А. Червоного Хреста.

Дня 25-го лютого б. р. відбулися річні ужори Українського Відділу Червоного Хреста в Міжнароднім Інституті. Голова, пані Марія Скворон, отворила ужори, подякувала присутним за співпрацю, однак жалілась, що отсе вже пяті раз скликає річні ужори і коли до роботи приходить коло 60 жінок, то на ужори не являються. Не видали іншого з'ясування уряд звернувся до всіх жіночих організацій, щоб вислати по три делегатки, то разом з урядницями було 13 присутних. Головою вечера була п. А. Стецько.

ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІПЛОМ, МІШ

Звіт з діяльності Українського Відділу А. Червоного Хреста.

Дня 25-го лютого б. р. відбулися річні ужори Українського Відділу Червоного Хреста в Міжнароднім Інституті. Голова, пані Марія Скворон, отворила ужори, подякувала присутним за співпрацю, однак жалілась, що отсе вже пяті раз скликає річні ужори і коли до роботи приходить коло 60 жінок, то на ужори не являються.

РАТУЮТЬ ВІД СМЕРТІ МАЙЖЕ ВСІХ РАНЕНИХ ВОЯКІВ.

НЮ ЙОРК — Бригадір генерал Фред В. Ренкін з Медичного Департаменту Армії виявив, що на 100 ранених американських воєнків лікарі ратують від смерті 97. На десять ранених в живі ратують сім до вісім.

НАШТИ ПРИЗНАЮТЬ СВОЕ БЕЗСИЛЛЯ В ПОЛЬЩІ

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що Ганс Франк, нацистичний генеральний губернатор Польщі, признає, що німецька поліція вже не може удержати порядок в Польщі. Франк візав усіх німців у Польщі створити відділи самооборони проти „небезпечки, яка грозить німецьким колоністам; він додав, що униформована німецька поліція потребує допомоги „в надзвичайних випадках“.

Імплі, дарованні поленої кухні американцям громадою в Гемптоні не згодилась на це, а сказала, що робила це для народнього добра. Та просила, щоб на будуче другі зайнялись деякою працею, бо для неї самої затяжко. Тут варто згадати, що з'являються наші відділи з'їв до другою місці між іншими національними групами.

НЮ ЙОРК — Бригадір генерал Фред В. Ренкін з Медичного Департаменту Армії виявив, що на 100 ранених американських воєнків лікарі ратують від смерті 97. На десять ранених в живі ратують сім до вісім.

НІМЦІ ВИВОЗЯТЬ ПОЛЬСЬКИХ РОБІТНИКІВ ДО НІМЕЧЧИНИ

СТОКГОЛЬМ, Швеція. (О. НА). — Шведські кореспонденти доносять, що окупаційна влада в Польщі зарядила загальну мобілізацію польських робітників до німецьких фабрик. Кожна здібна до праці людина має негайно зголоситися до німецького бюро праці і зареєструватися.

МАШИНИ ВІВІЗЛИ ПОЛЬСЬКИХ РОБІТНИКІВ ДО НІМЕЧЧИНИ

СТОКГОЛЬМ, Швеція. (О. НА). — Шведські кореспонденти доносять, що окупаційна влада в Польщі зарядила загальну мобілізацію польських робітників до німецьких фабрик. Кожна здібна до праці людина має негайно зголоситися до німецького бюро праці і зареєструватися.

МАШИНИ ВІВІЗЛИ ПОЛЬСЬКИХ РОБІТНИКІВ ДО НІМЕЧЧИНИ

СТОКГОЛЬМ, Швеція. (О. НА). — Шведські кореспонденти доносять, що окупаційна влада в Польщі зарядила загальну мобілізацію польських робітників до німецьких фабрик. Кожна здібна до праці людина має негайно зголоситися до німецького бюро праці і зареєструватися.

МАШИНИ ВІВІЗЛИ ПОЛЬСЬКИХ РОБІТНИКІВ ДО НІМЕЧЧИНИ

СТОКГОЛЬМ, Швеція. (О. НА). — Шведські кореспонденти доносять, що окупаційна влада в Польщі зарядила загальну мобілізацію польських робітників до німецьких фабрик. Кожна здібна до праці людина має негайно зголоситися до німецького бюро праці і зареєструватися.

КУПИТЕ ВОЕННІ БОНДИ

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН. І місце ОБСЛУЖЕНО В ПЕРТ АМБОУ І ОКОЛИЦІ. KANA KAIN FUNERAL HOME. 433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН. УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ. Обслуга ширя і чесна. 383 Morris Avenue, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J. Phone: ESez 3-3347

ІВАН БУНЬКО. УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ. зарежме погребми по ціні так нівель як \$150. ОБСЛУГА НАЙКРАША.

JOHN BUNKO. Licensed Undertaker & Embalmer. 437 E. 5th St., NEW YORK CITY. Rignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛЬФІЮ І ОКОЛИЦЮ. МИХАЙЛО НАСЕВИЧ. 707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel: MEross 5-5577

ТАРЗАН, ч. 944. Несподіванка для Сліма.

Слім замахнувся з усією силою, аби зробити Зілу нешкідливою.

Та дівчина, вправлена, як Тарзан, жила в джунглях, блискуччо відскочила набок.

В хвилину потім вона збила його з ніг.

Потім, зо сміхом, повним жінки, скочила на дерева.

Потім, зо сміхом, повним жінки, скочила на дерева.